

Forslag

Til

Lov om ændring af databeskyttelsesloven
(ophævelse af krav om tilladelse fra Datatilsynet til behandling)

§ 1

I databeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, 2. pkt., ændres », som er omfattet af § 26, stk. 1, nr. 1« til: »i advarselsregistre«.
2. §§ 19 og 47, ophæves.
3. Afsnit V ophæves.
4. I § 41, stk. 2, nr. 1, ændres », § 21 eller § 26, stk. 1 og 5« til: »eller § 21«.
5. § 43 affattes således:
»§ 43. Den, der driver eller er beskæftiget med advarselsregistre, kreditoplysningsbureauer eller retsinformationssystemer, kan ved dom for strafbart forhold frakendes retten hertil, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug. I øvrigt finder straffelovens § 79, stk. 3 og 4, anvendelse.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og lovforslagets baggrund

Det fremgår af regeringens 2030-plan *DK2030 - Danmark rustet til fremtiden*, at regeringen i tillæg til de flerårige samarbejdsprogrammer med kommuner og regioner vil tage initiativ til et flerårigt arbejdsprogram på det statslige område, som har til formål at frigøre medarbejdernes tid, sikre bedre ressourceudnyttelse, understøtte opgavebortfald og begrænse statslig administration og bureaukrati.

Som led i det statslige arbejdsprogram er det besluttet, at samtlige ministerier skal bidrage med politisk prioriteret opgavebortfald.

På Justitsministeriets område vurderes Datatilsynets administration af tilladelsesordningen i databeskyttelseslovens § 26 at være en af de opgaver, som kan bortfalde. På den baggrund foreslås det med lovforslaget at ophæve tilladelsesordningen efter databeskyttelseslovens § 26.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1 Ophævelse af krav om tilladelse fra Datatilsynet til behandling

2.1.1 Gældende ret

Det følger af databeskyttelseslovens § 26, stk. 1, at private dataansvarlige i visse tilfælde skal indhente tilladelse fra Datatilsynet, inden en behandling iværksættes. Kravet om tilladelse gælder, i) når behandlingen af oplysningerne sker med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret, ii) når behandlingen sker med henblik på erhvervsmæssig videregivelse af oplysninger til bedømmelse af økonomiske soliditet og kreditværdighed eller iii) når behandlingen udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer. Det overlades således til Datatilsynet i hvert enkelt tilfælde at afgøre, om behandlingsaktiviteten tjener anerkendelsesværdige interesser og i bekræftende fald at fastsætte individuelle vilkår med hensyn til udførelsen af behandlingerne. I Datatilsynets bedømmelse af, om en ansøgning bør imødekommes, indgår navnlig en vurdering af registrets formål i forhold til den risiko for krænkelse af privatlivets fred, som oprettelse og brugen af registret kan medføre.

Efter § 26, stk. 2, bemyndiges Justitsministeren til at fastsætte regler om undtagelse til tilladelsesordningen i stk. 1.

§ 26, stk. 3, giver mulighed for at udvide tilladelsesordningen. Det følger således af § 26, stk. 3, at Justitsministeren kan fastsætte regler om, at der forinden iværksættelse af andre behandlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, skal indhentes tilladelse fra Datatilsynet, herunder for behandlinger, der foretages for en offentlig myndighed.

Bemyndigelsesbestemmelserne i stk. 2 og stk. 3 er ikke udnyttet.

Datatilsynet kan i medfør af § 26, stk. 4, i forbindelse med meddelelse af en tilladelse efter stk. 1 eller 3 fastsætte vilkår for udførelsen af behandlingerne til beskyttelse af de registreredes privatliv. Datatilsynet kan eksempelvis fastsætte særlige sikkerhedsforanstaltninger og stille sådanne andre vilkår, som i hvert enkelt tilfælde skønnes nødvendige. Det vil f.eks. kunne være i relation til sletning eller ajourføring.

Det følger endelig af § 26, stk. 5, at der forinden iværksættelse af ændringer i de behandlinger, der er nævnt i stk. 1 eller 3, skal indhentes en ny tilladelse fra Datatilsynet, hvis der er tale om væsentlige ændringer.

Databeskyttelsesforordningen stiller ikke krav om tilladelse til behandling af personoplysninger. Databeskyttelsesforordningens artikel 36, stk. 5, giver dog mulighed for nationale regler om, at den dataansvarlige ifm. visse behandlingsaktiviteter altid skal høre og opnå forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden. Muligheden for at stille krav om tilladelse til behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 36, stk. 5, er begrænset til behandlingsaktiviteter som led i udførelse af en opgave i samfundets interesse. § 26 udmønter muligheden for at have et nationalt tilladelseskrav efter artikel 36, stk. 5, men er i vid udstrækning en videreførelse af den dagældende persondatalovs § 50, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 195-196.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der blev i forarbejderne til databeskyttelsesloven, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 148, lagt vægt på, at det er af meget væsentlig betydning for både enkeltpersoner og virksomheder, at behandling af personoplysninger i forbindelse med førelsen af advarselsregistre og retsinformationssystemer og behandling af personoplysninger i kreditoplysningsbureauer sker på en saglig og lovlige måde, da ulovlige behandlinger på dette område kan medføre meget alvorlige skadevirkninger for de involverede parter. På den baggrund fandt Justitsministeriet, at det burde være op til Datatilsynet i hvert enkelt tilfælde at afgøre, om oprettelsen af advarselsregistre mv. tjener anerkendelsesværdige interesser og i bekræftende fald at fastsætte individuelle vilkår med hensyn til registrets brug.

Som led i det statslige arbejdsprogram om opgavebortfald i staten, er det Justitsministeriets vurdering, at kravet om, at der skal indhentes forudgående tilladelse fra Datatilsynet til advarselsregistre mv., bør ophæves. Forslaget indebærer, at man falder tilbage på det almindelige udgangspunkt efter databeskyttelsesforordningen, hvorefter der ikke gælder et anmeldelseskrav. Justitsministeriet finder, at reglen i § 26, stk. 1, ikke er påkrævet i lyset af antallet af sager om tilladelse efter bestemmelsen, som Datatilsynet behandler, og at de hensyn, som i sin tid begrundede reglen, kan varetages gennem Datatilsynets almindelige tilsyn, herunder gennem behørig vejledning af de dataansvarlige. Videre finder Justitsministeriet, at de ressourcer, der for Datatilsynet er forbundet med at opretholde særordningen i § 26, ikke står mål med hensynet til de registrerede, hvorfor bestemmelsen med fordel kan ophæves med henblik på at lette Datatilsynets opgaver.

De materielle betingelser for behandling af personoplysninger i advarselsregistre, kreditoplysningsbureauer og retsinformationssystemer ændres ikke, og denne behandling vil som hidtil skulle leve op til de databeskyttelsesretlige regler i øvrigt, herunder til behandlingshjemmel mv. Derudover finder Justitsministeriet, at § 26, stk. 2 og 4-5, som konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 26, stk. 1, ligeledes bør ophæves. Endelig finder Justitsministeriet, at bemyndigelsen

i § 26, stk. 3, bør ophæves. Der lægges vægt på, at bemyndigelserne i stk. 2 og 3 ikke har været udnyttet.

Den foreslåede ændring medfører, at private ikke længere vil skulle søge om tilladelse fra Datatilsynet til behandling af personoplysninger i advarselsregistre, kreditoplysningsbureauer og retsinformationssystemer. Efter den foreslåede ordning vil private derfor kunne behandle personoplysninger i de nævnte registre efter de almindelige databeskyttelsesretlige regler uden Datatilsynets forudgående tilladelse. Private vil som følge af ændringen derfor heller ikke være forpligtede af eventuelle fastsatte vilkår i en tilladelse, som Datatilsynet tidligere har givet.

Datatilsynets vilkår er imidlertid i vidt omfang udtryk for en præcisering af de krav, som allerede følger af reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Endvidere er der i databeskyttelseslovens kapitel 5 fastsat detaljerede regler om kreditoplysningsbureauers virksomhed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at have økonomiske konsekvenser for Datatilsynet i form af en ressourcefrigørelse på 0,2 mio. kr. årligt fra 2025 og frem. De økonomiske konsekvenser kan henføres til en frigørelse af 0,3 årsværk årligt fra 2025 og frem.

Lovforslaget vurderes ikke i øvrigt at have økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vurderes at være udformet i overensstemmelse med det femte princip for digitaliseringsklar lovgivning, som handler om tryk og sikker datahåndtering. Det vurderes, at princippet er overholdt, idet der ikke med lovforslaget lempes på betingelserne for at behandle personoplysningerne i advarselsregistre mv., hvorfor de almindelige krav i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven fortsat er gældende. De øvrige principper for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet af betydning.

Forslaget kan medføre begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet i form af en mindre byrdelettelse ved, at virksomhederne ikke længere vil skulle indhente særskilt tilladelse efter § 26 hos Datatilsynet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Databeskyttelsesforordningens artikel 36, stk. 5, giver mulighed for nationale regler om, at den dataansvarlige ifm. visse behandlingsaktiviteter altid skal høre og opnå forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden. § 26 er en udmøntning af denne mulighed efter forordningen.

Det foreslås at ændre reglerne for behandling i advarselsregistre, kreditoplysningsbureauer og retsinformationssystemer, således at denne mulighed ikke længere udnyttes.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 4. september 2024 til den 2. oktober 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Amnesty International, Ankenævnet for Patienterstatningen, Ankestyrelsen, Berlingske Media, Brancheorganisationen F&P, BUPL, Civilstyrelsen, Dagbladet Information, Danmarks Jurist- og Økonomforbundet (DJØF), Danmarks Lærerforening, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Danmarks Radio, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Journalistforbund (DJ), Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Medier, Danske Regioner, Danske Patienter, Datatilsynet, Dataetisk Råd, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Juridiske Fakultet – Københavns Universitet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fag og Arbejde (FOA), Forsvarsministeriets Auditørkorps, Fængselsforbundet, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Handelshøjskolen – Aarhus Universitet, HK Danmark, Institut for Menneskerettigheder, IT-Brammen, Juridisk Institut – Copenhagen Business School, Juridisk Institut – Syddansk Universitet, Juridisk Institut – Aalborg Universitet, Juridisk Institut – Aarhus Universitet, Justitia, Jyllands-Posten, Kommunernes Landsforening (KL), Kristeligt Dagblad, Lægeforeningen, Manderådet, Patienterstatningen, Patientforeningen, Politiforbundet, Politiken, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Digital Sikkerhed, samtlige byretter, Socialpædagogernes Landsforbund, Sø- og Handelsretten, TV2 DANMARK A/S, Vestre Landsret og Østre Landsret.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ja, i form af en ressourcefrigørelse på 0,2 mio. kr. årligt for Datatilsynet.	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Forslaget kan medføre begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet i form af en mindre byrdelettelse ved, at virksomhederne ikke længere vil skulle indhente særskilt tilladelse til advarselsregistre mv. hos Datatilsynet.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget medfører, at de danske regler på området ikke går videre end kravene i databeskyttelsesforordningen.	Ingen
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-	Ja	Nej X

regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser		
---	--	--

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af databeskyttelseslovens § 2, stk. 2, 2. pkt., at loven og databeskyttelsesforordningen også gælder for behandling af oplysninger om virksomheder, hvis behandlingen er omfattet af § 26, stk. 1, nr. 1.

Det foreslås at ændre bestemmelsen, således at henvisningen til § 26, stk. 1, nr. 1 ændres til en henvisning til advarselsregistre. Ændringen er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af databeskyttelseslovens § 26, jf. forslaget § 1, nr. 3 om ophævelse af afsnit V. Med den foreslåede ændring vil reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen fortsat gælde for behandling af oplysninger om virksomheder i advarselsregistre.

Til nr. 2

Det følger af databeskyttelseslovens § 19, at den, som ønsker at drive virksomhed med behandling af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse (kreditoplysningsbureau), skal indhente tilladelse hertil fra Datatilsynet, inden behandlingen påbegyndes. Det følger af § 47, at for behandlinger, hvortil der inden lovens ikrafttræden er opnået tilladelse efter § 50, stk. 1, nr. 2, 3 og 5, i den dagældende persondatalov, gælder tilladelsen efter databeskyttelseslovens ikrafttræden, indtil den erstattes af en ny tilladelse efter databeskyttelseslovens § 26, stk. 1.

Det foreslås, at §§ 19 og 47, ophæves. Bestemmelserne knytter sig databeskyttelseslovens § 26, som foreslås ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 3 om ophævelse af afsnit V.

Til nr. 3

Databeskyttelseslovens afsnit V omhandler tilladelse til behandling. Afsnittet består af én bestemmelse - § 26.

Det følger af databeskyttelseslovens § 26, stk. 1, at der i visse tilfælde stilles krav om en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, inden behandling kan iværksættes. Kravet gælder for private dataansvarlige, når behandlingen af personoplysningerne sker med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret, når behandlingen sker med henblik på erhvervsmæssig videregivelse af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed, eller når behandlingen udelukkende finder sted med henblik på at føre

retsinformationssystemer. Datatilsynet kan i forbindelse med en tilladelse fastsætte nærmere vilkår for udførelsen af behandlingen til beskyttelse af de registreredes privatliv, jf. databeskyttelseslovens § 26, stk. 4. Videre følger det af databeskyttelseslovens § 26, stk. 5, at forinden iværksættelse af ændringer i behandlinger efter stk. 1 eller 3, skal Datatilsynets tilladelse indhentes på ny, hvis der er tale om væsentlige ændringer.

Efter databeskyttelseslovens § 26, stk. 2, kan justitsministeren fastsætte nærmere reglerne om, at bestemte behandlinger i registre ikke kræver en forudgående tilladelse fra Datatilsynet. Bemyndigelsen er endnu ikke udnyttet. Efter databeskyttelseslovens § 26, stk. 3, kan justitsministeren endvidere fastsætte regler om, at der forinden iværksættelse af andre behandlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, skal indhentes tilladelse fra tilsynet, herunder for behandlinger, der foretages for en offentlig myndighed. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Det foreslås, at *Afsnit V* ophæves.

Forslaget vil indebære, at private dataansvarlige ikke længere skal have en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, inden de kan føre advarselsregistre eller drive kreditoplysningsbureauer og retsinformationssystemer.

Forslaget ophæver alene kravet om en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, inden private dataansvarlige kan oprette et register, og muligheden for, at Datatilsynet kan fastsætte særlige vilkår for oprettelsen af registeret. Forslaget ændrer således ikke på, at private dataansvarlige i øvrigt skal overholde databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens regler.

Forslaget vil endvidere indebære, at justitsministeren ikke længere har bemyndigelse til at fastsætte undtagelser fra kravet om Datatilsynets forudgående tilladelse til bestemte behandlinger i registre, og at justitsministeren heller ikke i øvrigt har bemyndigelse til at fastsætte regler om tilladelseskrav til andre behandlinger end dem, der er nævnt i § 26, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af databeskyttelseslovens § 41, stk. 2, nr. 1, at den, der overtræder § 26, stk. 1 og 5, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

Det foreslås, at § 41, stk. 2, nr. 1, ændres, så henvisningen til § 26 udgår.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 26, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 5

Det følger af databeskyttelseslovens § 43, at den, der driver eller er beskæftiget med virksomhed som nævnt i § 26 eller som privat databehandler opbevarer personoplysninger, ved dom for strafbart forhold kan fratages retten hertil, såfremt det udviste forhold begrundes som nærliggende fare for misbrug. I øvrigt finder straffelovens § 79, stk. 3 og 4, anvendelse.

Det foreslås at nyaffatte bestemmelsen, således at det fortsat i visse tilfælde er muligt at fratage retten til at drive visse former for virksomhed, uden at bestemmelsen rummer en eksplicit henvisning til § 26, som foreslås ophævet.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2025.

Det foreslåede vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da databeskyttelsesloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, ligesom loven ikke indeholder en anordningshjemmel, jf. lovens § 48.